

КОНЦЕПЦІЯ ВАРТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

І.П. Ситник

Ю.О. Борисюк

Національний університет харчових технологій

Цільові орієнтири більшості інвесторів знаходяться не стільки у площині забезпечення операційної ефективності роботи компанії, пошуку шляхів підвищення прибутковості, скільки у збільшенні доходів внаслідок зростання вартості компанії. Саме тому все більшого поширення в теорії і практиці корпоративних фінансів набуває концепція вартісно-орієнтованого управління.

Головним завданням кожного власника підприємства є підвищення ефективності управління ним і недопущення кризового стану (або вихід з нього, якщо це сталося). На сьогодні є багато методів підвищення ефективності діяльності підприємства, один із яких – вартісно-орієнтоване управління (Value-Based Management, VBM-управління).

Було досліджено, що грошові потоки управляють вартістю підприємства і представлено підхід до вартісно-орієнтованого управління, який би нейтралізував недоліки класичного підходу до управління. Вартісно-орієнтоване управління фінансами компанії можна трактувати як комплекс організаційних та управлінських заходів орієнтованих на зростання вартості компанії, що координується та здійснюється на підставі інформації фінансового характеру отриманої шляхом розрахунку вартісно-орієнтованих показників.

Відомо багато думок щодо показників, які повинні використовуватися у цій концепції. Але можна сказати, що концепція вартісно-орієнтованого управління, як правило, заснована на порівнянні між ринковою вартістю і балансовою вартістю або залишковою вартістю. Враховуючи це, існує багато визначень концепції вартісно-орієнтованого управління.

По суті, концепція вартісно-орієнтованого управління – це синтез теорії корпоративних фінансів, фінансового аналізу (з точки зору вартісно-орієнтованого управління фінансовий аналіз є важливим інструментом для

виявлення факторів створення цінності) і фінансового обліку (з огляду на використання даних бухгалтерського обліку при оцінюванні одним із напрямів дослідження є емпіричне тестування моделей оцінювання).

Вартісно-орієнтоване управління складається з трьох компонентів. Першим є процес створення вартості, тобто як компанія може збільшити або згенерувати максимальну майбутню вартість. Наступним є управління заради вартості (система управління, зміна менеджменту, організаційна культура, комунікація, лідерство). І нарешті - вимірювання вартості (оцінка діяльності компанії відбувається з урахуванням вірогідної динаміки змін зовнішньої і внутрішньої сфери організації) [1].

Як цілісна система управління вартісно-орієнтоване управління фінансами включає в себе такі елементи, як оцінювання, стратегію, фінанси і корпоративне управління. Елемент оцінювання включає вибір методів оцінки вартості для акціонерів та відстеження процесу створення нової вартості. Елемент стратегії передбачає встановлення шляхів, за допомогою яких буде досягнена основна ціль – зростання вартості для акціонерів підприємства. Фінанси виділяють основні фактори, які впливають на діяльність підприємства в цілому та його окремих підрозділів. А корпоративне управління націлене на збалансування інтересів акціонерів та менеджерів, розробку системи мотивації менеджерів та співробітників [3].

Застосування вартісно-орієнтованого підходу має низку переваг перед альтернативними методиками управління компанією. По-перше, підвищення вартості стає тією метою, заради досягнення якої стає можливим об'єднання зусиль всіх контрагентів і заключення оптимальних компромісів. По-друге, вартісний підхід дозволяє виділити ключові фактори вартості і на їх основі створити якісну систему управління бізнесом. Також вартісний підхід вимагає здійснення постійного і максимально повного моніторингу діяльності компанії, що значно підвищує якість і ефективність прийнятих рішень. Наступною перевагою є те, що концепція вартісно-орієнтованого управління дозволяє оптимально поєднувати довгострокові і короткострокові цілі бізнесу шляхом поєднання показників вартості та економічного прибутку. Також використання

ключових показників вартості дозволяє визначити не тільки всі точки "зростання", але також врахувати всі витрати і ризики ведення бізнесу компанії. І нарешті, управління вартістю компанії передбачає систему матеріальної компенсації співробітників компанії, яка буде безпосередньо «прив'язана» до розміру вартості, створеної кожним співробітником компанії [2].

Сучасний вартісно-орієнтований менеджмент виступає продуктом еволюції в управлінських підходах, являючи інтегровану систему управління підприємством. Розуміння елементів вартісно-орієнтованого менеджменту дає можливість для його більш ефективного запровадження у господарську практику і, відтак, підвищити результативність менеджменту на підприємствах.

Література:

1. *Макарюк О. В.* Управління вартістю бізнесу в контексті формування його безпеки і розвитку / О. В.Макарюк //Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 3. – С. 131–138
2. *Момот Т.В.* Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практики впровадження: Моногр. – Х.: ХНАМГ, 2006.
3. *Терещенко О.* Управління вартістю підприємства в системі контролінгу / О. Терещенко, С. Приймак // Ринок цінних паперів України. - 2007. – №1-2. – С.53–60.